

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Юні друзі!

Наша спільна мандрівка Країною мистецтв триватиме й цього навчального року, а сторінки підручника слугуватимуть нам дороговказом.

Під час подорожі ви дізнаєтесь, що таке художні образи, як їх створюють у різних видах мистецтва та які засоби виразності для цього використовують. На вас чекають нові зустрічі з народним, хореографічним, театральним мистецтвами і мистецтвом кіно, нові враження й відкриття. Зокрема, ви відкриєте для себе мистецтво фотографії та циркове мистецтво, отримаєте елементарні уявлення про дизайн, зможете розширити й поглибити свої знання про особливості художньо-образної мови музичних творів, творів живопису, графіки, скульптури, архітектури. Ви й надалі будете досліджувати художні традиції рідного краю, вдосконалювати вміння сприймати музику, створювати сюжетно-тематичні композиції у декоративній або реалістичній манерах зображення, втілювати художні образи в різних видах мистецтва.

У підручнику є також цікаві мистецькі ігри й творчі завдання, які допоможуть вам розвинути свої таланти. Наснаги вам та успіхів!

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— виконай завдання

— послухай музику, переглянь відео

— заспівай пісню

— зверни увагу, запам'ятай

— хвилинка творчості

— ігровий майданчик

— попрацюйте в парах, групах

— завдання підвищеної складності

ОБРАЗИ ПРИРОДИ В МИСТЕЦТВІ

УРОК 1. МАНДРІВКА В КРАЇНУ МИСТЕЦТВ

Пригадай, які відкриття ти зробив/зробила для себе в Країні музичного мистецтва минулого навчального року. Які інструментальні твори та пісні стали твоїми улюбленими?

Музика — особливий вид мистецтва: за допомогою звуків вона доносить до слухачів думки та почуття композитора, втілені в художніх образах. Розкрити зміст музичного твору й передати задум автора допомагають виконавці — музиканти й співаки.

Художній образ у музиці — це форма відображення навколишнього світу, думок, почуттів або фантазії митця засобами музичного мистецтва.

Розглянь карту-схему нашої мандрівки. Які художні образи будуть супроводжувати тебе у дорозі?

Мандрівна карта Країною музичного мистецтва

Образи природи в музичному мистецтві

Образи людей і тварин у музиці

Музичні образи в театрі, хореографії, кіно й цирку

Художні образи народного музичного мистецтва

У мистецькій мандрівці тобі знадобиться електронний або паперовий блокнот, куди ти будеш записувати свої репортажі та музичні враження. А ще протягом навчального року ти зможеш зібрати колекцію улюблених музичних образів з інструментальних творів та нових пісень, виконаних тобою і записаних за допомогою диктофона. Для цієї колекції потрібно створити спеціальну папку на твоєму ґаджеті.

Слова П. Чубинського, музика М. Вербицького. Державний Гімн України (у виконанні Національного заслуженого академічного народного хору України імені Г. Вірьовки та Національного симфонічного оркестру України).

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Слова П. Чубинського

Музика М. Вербицького

Урочисто

Ще не вмер - ла У - краї - ни і сла - ва, і во - ля,
ще нам, бра - ття мо - ло - ді - ї, у - сміх - не - ться до - ля.
Зги - нуть на - ші во - рі - жень - ки, як ро - са на сон - ці.
За - па - ну - ем і ми, бра - ття, у сво - їй сто - рон - ці.
Ду - шу й ті - ло ми по - ло - жим за на - шу сво - бо - ду,
і по - ка - жем, що ми, бра - ття, ко - заць - ко - го ро - ду.

Ще не вмерла України і слава, і воля,
ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
і покажем, що ми, браття, козацького роду.

Що тобі відомо про головну пісню твоєї Батьківщини? Які риси характеру українців передає гімн? Який музичний образ України створив композитор?

Державним Гімном України є національний гімн на музику М. Вербицького зі словами першого куплету та приспіву твору П. Чубинського. Уперше гімн із нотним текстом було надруковано 1865 року.

Заспівай разом із однокласниками **Державний Гімн України** стоячи.

Дізнайтесь із додаткових джерел історію створення гімну нашої держави та відомості про його авторів.

Ти вже знаєш, що українці — надзвичайно співучий народ, закоханий у рідну землю. Образ України втілено у багатьох народних та сучасних піснях.

Слова і музика М. Янченка. «Лише у нас на Україні» (у виконанні І. Федішин).

С. Май. «Ми любим нашу рідну Україну».

1. Ми народились в Україні,
де світить сонце золоте,
де квітне навесні калина,
в саду черешенька цвіте.

Приспів:

Ми любим нашу рідну Україну —
нехай летить по світу пісня ця,
нехай слова пташиною полинуть
й розквітнуть в ваших душах і серцях.

2. Земля серпанками сповита,
в житах волошки голубі...
Вона одна на цілм світі
для нас у радості й журбі.

Приспів.

Двічі

Досліди́, хто із сучасних співаків/співачок виконував Державний Гімн України під час важливих урочистих заходів. Чиє виконання тебе найбільше вразило? Чому?

УРОК 2. МАНДРІВКА В КРАЇНУ МИСТЕЦТВ

Пригадай, що тобі відомо про засоби виразності графіки, живопису, архітектури, декоративно-ужиткового мистецтва. Які види творчих робіт подобаються тобі найбільше?

Твори візуальних мистецтв (малюнки, картини, скульптури, споруди тощо) орієнтовані насамперед на глядачів і сприяють пізнанню навколишнього світу через художні образи.

Художній образ у візуальних мистецтвах — це форма відображення дійсності, що виникає в творчому процесі та втілюється за допомогою художніх технік і засобів виразності того чи іншого виду візуального мистецтва.

Художні образи зримого світу митці створюють на площині (живопис, графіка, декоративний розпис) та в об'ємі (скульптура, архітектура, декоративне мистецтво).

Розглянь карту-схему. Які художні образи поставатимуть перед тобою під час нашої мандрівки?

Мандрівна карта Країною візуальних мистецтв

Образи природи
в графіці
та живописі

Образи
людей і тварин
в образотворчому
мистецтві

Художні образи
в театрі, кіно,
хореографії
та цирку

Художні образи
в українському
декоративно-ужит-
ковому мистецтві

У мистецькій подорожі тобі знадобиться альбом чи блокнот для замальовок і начерків. Також варто створити на твоєму гаджеті папку, в якій ти зберігатимеш фотогалерею своїх творчих робіт, улюблені художні знімки та відеоролики.

Розглянь художні твори, в яких утілено образ України. До якого виду мистецтва належить кожна робота? Вислов свої міркування про засоби виразності, які використали митці.

Я. Чижевський. «Моя Україна»

В. Бородай. «Батьківщина-Мати»

О. Шупляк.
«Нічна
Берегиня»

В. Чипурко. Обкладинка

Відеоролик «Образ України у візуальних мистецтвах».

Створи тематичну композицію «Моя Україна» акварельними або гуашевими фарбами. Передай свою любов до рідного краю за допомогою кольору. За бажанням використай у малюнку елементи символіки України, популярні смайлики, шрифтові композиції.

Заспівайте разом пісню про Україну. Влаштуйте у класі виставку своїх робіт.

УРОК 3. ПОРИ РОКУ В МУЗИЦІ ТА ГРАФІЦІ

Золота красуня — осінь-чарівниця!
По землі ступає, золотом іскриться.
В жовте і червоне листячко фарбує
і картини дивні, чарівні малює.

Н. Красоткіна

Краса природи в різні пори року часто надихає композиторів на створення справжніх шедеврів. У таких мелодіях можна відчувати подих зими, пісні дзвінкоголосого літа, радісні трелі птахів навесні або тиху ходу чарівної осені.

Відеоролик «Осінній пейзаж».

Який настрій викликало в тебе музичне оформлення ролика? Опиши характер цієї музики.

О. Кисельов. «Осіння сюїта: Прелюдія. Дощ за вікном. Листопад» (соло для гітари).

Які картини виникли в твоїй уяві під час слухання сюїти? Чи вдалося тобі розпізнати кожну її частину? Якими музичними засобами композитор зобразив дощ та листопад?

Сюїта (фр. *suite*) — музична циклічна форма, що складається із декількох контрастних частин, об'єднаних спільним художнім задумом.

Пригадайте, як «говорить» музика. Які елементи музичної мови вам знайомі? Що ви можете розповісти про них?

мелодія

ритм

тембр

лад

темп

регістр

Послухай три частини сюїти ще раз. Поміркуй, який образ осені створив композитор. Добери потрібні слова для характеристики темпу, ладу, тембру і мелодії твору.

Гітара — струнно-щипковий музичний інструмент, на якому грають соло, в ансамблі або використовують для акомпанементу.

Гра «Музична пригода в осінньому парку».

Об'єднайтесь у чотири групи і розподіліть між собою зображені нижче музичні інструменти. Спробуйте створити засобами музики коротку замальовку про пригоду в парку.

Діти весело бігають, граються опалим листям (металофони). Раптом загримів грім (барабани) і закрапав осінній дощ (трикутники). Невдовзі виглянуло сонечко (дзвіночки), і діти знову розбіглись по парку (металофони).

С. Май. «Ми любимо нашу рідну Україну».

Розпочни створювати колекцію записів пісень у власному виконанні. Увімкни диктофон на телефоні. Заспівай пісню під фонограму та запиши свій спів. Оціни себе за 12-бальною шкалою.

Вигадай танець-імпровазіцію під мелодію пісні та виконай його лише руками, сидячи за партою.

Які елементи музичної мови використовують композитори для створення художніх образів?

ЗМІСТ

Тема 1. Образи природи в мистецтві

Уроки 1-2. Мандрівка в Країну мистецтв	4
Уроки 3-4. Пори року в музиці та графіці	9
Уроки 5-6. Природні явища у творах мистецтва	14
Уроки 7-8. Сільські пейзажі і мотиви.....	18
Уроки 9-10. Подорож до моря	22
Уроки 11-12. Динамічні образи природи в музиці та живописі	26
Уроки 13-14. Квіткові фантазії	30
Уроки 15-16. Подорож Країною мистецтв	34

Тема 2. Художні образи людей і тварин у мистецтві

Уроки 17-18. Образи людей у вокальній музиці й живописі.....	38
Уроки 19-20. Образи тварин у музиці та живописі	43
Уроки 21-22. Художні образи в музиці та скульптурі	47
Уроки 23-24. Мистецтво в парку	51
Уроки 25-26. Казкові образи	55
Уроки 27-28. Музичні та фотообрази	59
Уроки 29-30. Музичні та візуальні образи зимових свят	64
Уроки 31-32. Святкова подорож	68

Тема 3. Художні образи народного мистецтва

Уроки 33-34. Образи рідного краю	72
Уроки 35-36. Історія народу в мистецтві	76
Уроки 37-38. Побутові тематичні композиції	80
Уроки 39-40. Художні образи в дитячому фольклорі та іграшках	84
Уроки 41-42. Українські народні мотиви	88
Уроки 43-44. Розмаїття образів у піснях та художніх промислах	92
Уроки 45-46. Образи в народному і професійному мистецтві	96
Уроки 47-48. Весняні образи	100
Уроки 49-50. Весняне коло	104
Уроки 51-52. Весняна подорож	108

Тема 4. Художні образи в театрі, хореографії, кіно, цирку

Уроки 53-54. Образи народного танцю в мистецтві	112
Уроки 55-56. Художні образи в балеті	117
Уроки 57-58. Мистецька мозаїка	121
Уроки 59-60. Театральні образи	126
Уроки 61-62. Художні образи в кіно	130
Уроки 63-64. Художні образи в мультфільмах	134
Уроки 65-66. Циркові образи	138
Уроки 67-68. Художні образи в мистецтві	142
Пісенний додаток.....	146
Електронні ресурси.....	157